

From: Bjørn Olav Haukelidsæter <bohaukel@gmail.com>
Sent: 24. september 2018 19:12
To: post@statkraft.com
Cc: PerAre.Hellebust@statkraft.com; NVE; Sørensen Jan Arthur;
post@miljodir.no; 'Jarand Felland (SP)'; 'Siri Parmann'; 'Øyvind Fjeldseth';
sabima@sabima.no; 'NJFF Telemark'; 'Fylkesmannen i Telemark'
Subject: Krav om innsyn i undersøkelser/rapport Statkraft 2003/2004 etter
miljøinformasjonens bestemmelser

Hei

Vi har gjentatte ganger bedt Statkraft om original kopi av rapport på undersøkelser Statkraft gjennomførte i 2003/2004 som omhandler virkning av ulik nedrampings tid ved Lio kraftstasjon, og som Statkraft tidligere har opplyst resulterte i selvpålagt restriksjon for nedramping av Lio kraftverk i 2004. Vi fremdeles ikke mottatt rapporten og ber om å få elektronisk kopi av original dokument.

Vi ber igjen om fullt innsyn i notat/rapport Statkraft utarbeidet i 2003/2004 og saksbehandling/vurderinger som ble gjort ved innføring av selvpålagt restriksjon for Lio kraftverk i 2004. Krav om innsyn fremmes etter Miljøinformasjonens bestemmelser.

Vi registrerer at utfall og dagens nedrampingshastighet ved Lio kraftstasjon resulterer i omfattende stranding av fisk, bunndyr og bekkeniøye.

Vi ønsker fullt innsyn i notat/rapport/saksbehandling for å forstå hvordan kraftregulering har påvirket fiskebestandene i Bandak- og Tokkeåi. Gjennom økt kunnskap ønsker vi å bidra til at det gjennomføres nødvendige tiltak for å sikre en bærekraftig utvikling av en i dag sterkt truet storørrestamme i Bandak- og Tokkeåi. (Miljøinformasjonsloven §1).

Vi vet av tidligere uttalelser, utdrag og henvisninger, at undersøkelser/notat vi krever innsyn i inneholder miljøinformasjon definert i Miljøinformasjonsloven §2.

Statkraft har selv opplyst at de på bakgrunn av undersøkelser bestemte å innføre en selvpålagt restriksjon for avstengning av Lio kraftstasjon i 2004. Avstengningsprosedyre fra full drift (12-14 m³/s) til full stans i Lio kraftstasjon skulle foregå over 2t og 15 minutter for å redusere stranding av fisk. Kravet kan fravikes dersom vannføring ved Elvarheim er høyere enn 20 m³/s.

Statkraft er forpliktet til å ha kunnskap om hvordan regulering påvirker naturmangfold ved bestemmelser i konsesjon naturmangfoldloven. Vi ber om fullt innsyn i rapport/notat/saksbehandling presisert nedenfor etter miljøinformasjonslovens bestemmelser i §10.

Grunnlaget for vårt innsynskrav er:

1. Å øke vår egen kunnskap for å sikre en helhetlig forståelse av hvordan reguleringen påvirker fiskesamfunn og artsmangfold i Bandak- og Tokkeåi.
2. Innhente all tilgjengelig kunnskap for at vi kan bidra til at det iverksettes tilstrekkelige tiltak for å bevare og sikre bærekraft for en sterkt truet storørrestamme.

Statkraft har tidligere referert og publisert utdrag av rapporten vi ber om full innsyn i e-post til Tokke kommune. Det er i seinere undersøkelser referert til undersøkelser/rapport i etterfølgende undersøkelser:

1. Masteroppgave, Vandrings- og bestandsundersøkelser av ørret (*Salmo trutta*) i et sterkt regulert elveøkosystem i Telemark» av Even Tranmæl og Lars Midttun 2005

Link til dokument:

<http://docplayer.me/34595190-Ar-vandrings-og-bestandsundersokelser-av-orret-salmo-trutta-i-et-sterkt-regulert-elveokosystem-i-telemark-tittel.html>

Her står det på side 53-54:

«Harby et al. (2004) konkluderte med at senking av vannstanden på 13 cm pr time eller mindre reduserer risikoen for stranding av yngel. Statkraft undersøkte hvor raskt vannstanden i Tokkeåi sank på langsom nedtrapping (135 min) 10.

juli. 2003 (Jensen 2003). På målestasjonen nærmest kraftverket sank vannstanden relativt sent de to første timene, henholdsvis 12 og 19 cm, for deretter å tilta den tredje timen (41 cm). Dette kommer trolig av at Lio kan regulere jevnt ned til 5 MW, men derfra blir det full stans. Fordi hastigheten på nedtappingen avtar med økende avstand fra utløpstunnelen, vil fiskeyngel som står lengst opp i elva være mest utsatt for stranding.»

Kildehenvisning side 74: Jensen, R. 2003. Lio kraftstasjon, KG Tokke, Statkraft Region øst. Internt notat.

2. NINA rapport 1050 Ferskvannsbiologiske undersøkelser i Tokkeåi og Bandakdeltaet, Sluttrapport for perioden 2010- 2013

Link til dokument:

<http://www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/rapport/2015/1050.pdf>

Sitat hentet fra side 84-85:

«Ved rask variasjon i vannføring (drift eller utfall), spesielt om vinteren, er det en reell fare for at ungfisk kan strande og at dette kan påvirke bestandsforholdene. En senkingshastighet av vannstanden på 13 cm pr time eller mindre reduserer risikoen for stranding av yngel (Harby et al. 2004). I Tranmæl og Midttun (2005) er et forsøk Statkraft gjennomførte 10. juli 2003 («Vurdering av stoppforløp i stasjoner med utløp elv-pp022»; Statkraft internt notat) beskrevet. Her angis det hvor raskt vannstanden i Tokkeåi sank ved langsom nedtrapping (over 135 min). På målestasjonen nærmest kraftverket sank vannstanden de to første timene med henholdsvis 12 og 19 cm, for deretter å tilta den tredje timen (41 cm). Den raskere senkningen på slutten av forsøket er forklart med at Lio kan regulere jevnt ned til 5 MW (se «Vurdering av stoppforløp i stasjoner med utløp elv-pp022»), men derfra blir det full stans. Dette tallet er i 2015 oppgitt til å være 10 MW av Statkraft. Dette betyr at de negative effektene vil være enda større). Hastigheten på nedtappingen avtar generelt med økende avstand fra utløpstunnelen, men varierer med elveprofilen. Det betyr at ungfisk av storørret som står øverst i elva kan være mest utsatt for stranding, noe som også fremgikk av resultatene fra forsøkene til Statkraft. Ved den første nedtappingen ble det funnet strandet fisk på alle målepunkter, men mest øverst, der det ble funnet over 50 individer, både 0+ og eldre. Antall strandet fisk avtok nedover elva. Ved gjen-nomføring av det andre stoppforløpet var antall strandede fisk langt mindre, trolig fordi få fisk hadde tatt i bruk områdene etter forrige tørrlegging. Det var i følge Statkraft sitt interne notat ikke tvil om at stranding var et problem nedstrøms Lio kraftverk med de raske nedtappingene som tidligere ble praktisert. Forsøkene resulterte i en selvpålagt restriksjon med langsommere ned-tapping. Imidlertid vil restriksjoner naturlig nok ikke dekke utfallssituasjoner. Forsøkene viser at konsekvensene for fisk ved utfall vil være betydelige og kan bidra til å forklare lave tettheter av eldre ørretunger. Dette understreker behovet for å hindre utfall som gir raske fall i vannstand på strekningen.»

mvh

Bjørn Olav Haukelidsæter Tokke JFF

Birger Gauslå Tokke JFF